

ส่งออกปี 2556 เสี่ยงหรือไม่...อย่างไร

จารุพัฒน์ พานิชย์

ผู้อำนวยการฝ่ายรับประกันการส่งออก

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

jarupatp@exim.go.th

สวัสดีครับท่านผู้อ่านทุกท่าน ฉบับนี้เป็นฉบับแรกของผม ผมจึงขอเริ่มด้วยการขออนุญาตในการถ่ายทอดประสบการณ์และข้อคิดเห็นของผมซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจของท่านได้บ้าง โดยเฉพาะผู้ประกอบการ SMEs ไม่ว่าจะเป็ธุรกิจส่งออกหรือประกอบธุรกิจภายในประเทศ ผมหวังว่าจะสามารถเป็นข้อคิดที่ท่านจะนำไปพิจารณาเพิ่มเติม ปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการดำเนินธุรกิจของท่านให้มีความมั่นคงและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แม้ว่าในปีที่ผ่านมา เศรษฐกิจไทยในภาพรวมดูเหมือนว่าจะจะเป็นไปด้วยดี อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่เรียกว่า GDP แม้ไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับบางประเทศ เช่น จีน แต่ก็สามารถเทียบชั้นได้กับประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกัน แต่ถ้าเจาะลึกดูที่ภาคการส่งออกซึ่งมีความสำคัญมากกว่าร้อยละ 60 ของ GDP แล้ว ภาคการส่งออกมีอัตราการเติบโตลดลงกว่าที่เคยเติบโตในช่วงสิบปีที่ผ่านมา จากที่เคยเป็นเลขสองหลัก ก็เหลือเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ซึ่งเกิดจากปัญหารุมเร้าหลายประการทั้งภายในและภายนอก เช่น อุตสาหกรรมเฟื่องฟูตัวจากน้ำท่วมใหญ่เมื่อปลายปี 2554 และส่งออกได้อย่างจริงจังในครึ่งปีหลังเท่านั้น ปัญหาเศรษฐกิจในยูโรโซน ทำให้คำสั่งซื้อจากประเทศในยูโรโซนเองและประเทศที่ส่งออกต่อไปยังภูมิภาคนี้ เช่น จีน สิงคโปร์ หายไปกว่าร้อยละ 20-30

ในปี 2556 นี้ ผู้ส่งออกหลายๆ ท่าน อาจมองว่าการส่งออกปีนี้คงจะดีกว่าปีที่แล้ว ด้วยมีเหตุผลสนับสนุนหลายๆ อย่าง เศรษฐกิจยุโรปดูเหมือนว่าจะนิ่งขึ้น ไม่ค่อยได้ยินข่าวร้ายๆ ทางเศรษฐกิจมากนักและมีการคาดการณ์อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจในเชิงบวก แม้ว่าทั้งยูโรโซนจะยังเติบโตไม่ถึงร้อยละ 1 ก็ตาม สหรัฐอเมริกาใช้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจที่เรียกว่า QE ใ้เงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจอย่างไม่จำกัด จีนก็คาดว่าจะมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจกลับไปสูงกว่าร้อยละ 8 อาจสรุปได้ว่าเศรษฐกิจโลกต้องดีขึ้นกว่าปีที่แล้ว

ผมเห็นด้วยบางส่วนครับ การส่งออกของไทยในปีนี้น่าจะดีกว่าปีก่อนแน่นอน หนึ่งในคือ จากการคาดการณ์ของทั้งธนาคารโลกและ IMF รวมทั้งสำนักพยากรณ์เศรษฐกิจชั้นนำทั่วโลกมีความเห็นว่า เศรษฐกิจโลกมีอัตราการเจริญเติบโตสูงกว่าปีที่แล้ว น่าจะประมาณร้อยละ 3.6 ข้อสองคือ การบริโภคในสหรัฐอเมริกาและทวีปเอเชียซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักของไทยจะเพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากมีเงินใช้จ่ายมากขึ้นและตลาดเอเชียมีแนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ดี และปัจจัยเชิงบวกอื่นอีกหลายประการ แต่ข้อสุดท้ายที่สำคัญมาก คือ ฐานเดิมที่น้อยกว่าปีก่อนๆ

อย่างไรก็ตาม การส่งออกของไทยก็ยังอยู่ในภาวะที่ต้องลุ้น เพราะตลาดที่สำคัญ สหรัฐอเมริกา ยุโรป และญี่ปุ่น เศรษฐกิจยังไม่ฟื้นตัวเหมือนก่อนเกิดปัญหา ตลาดสหรัฐอเมริกา ภาคการส่งออกยังคงชะงักและอาจต้องเจอกับปัญหาหนี้สาธารณะ ตลาดยุโรปยังแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยภาพรวมไม่ได้ ซึ่งยังส่งผลต่อตลาดจีน เพราะจีนพึ่งพาการส่งออกไปยังตลาดเหล่านี้ โดยเฉพาะตลาดสหรัฐอเมริกาและยุโรป นอกจากนี้ เงินบาทมีทิศทางแข็งค่าขึ้น เพราะเศรษฐกิจเอเชียดึงดูดเงินไหลเข้าจากนักลงทุนต่างชาติ อีกทั้งต้องจับตาการสรุปแก้ไขปัญหานี้สาธารณะของสหรัฐอเมริกา ในเดือน มี.ค. นี้ เพราะจะส่งผลต่อค่าเงินบาทของไทยให้มีโอกาสที่จะแข็งค่ามากขึ้นแตะระดับ 28-29 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งกระทบความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย

หันมามองที่ธุรกิจของคู่ค้าในต่างประเทศบ้าง ในภาวะเศรษฐกิจกลุ่มๆ ดอนๆ จะเกิดวงจรการล้มละลายมากขึ้น ผลประกอบการของกิจการทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ต้นทุนของสินค้านำเข้าจะสูงขึ้น เนื่องจากนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนที่อ่อนตัว เพื่อกระตุ้นการส่งออก ยอดขายของกิจการอาจจะลดลงเพราะผู้บริโภคไม่มีความมั่นใจในความมั่นคงของตน ก็จะลดการบริโภคลง สินค้าคงเหลือของกิจการสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น กำไรของกิจการลดลง สถาบันการเงินต่างๆ เพิ่มความเข้มงวดและความระมัดระวังในการให้กู้ยืมมากขึ้น ส่งผลให้สภาพคล่องทางการเงินของกิจการลดลงอย่างรวดเร็ว หากไม่สามารถปรับตัวและบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ไม่ส่งซื้อสินค้าเพิ่ม หรือปฏิเสธไม่รับสินค้าที่สั่งไว้แล้ว หรือในที่สุดเมื่อหมดหนทางก็จะเข้าสู่ภาวะล้มละลาย

วงจรที่กล่าวมาเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วง 5-6 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่วิกฤต Subprime ในประเทศสหรัฐอเมริกา หรือที่เรียกว่าวิกฤตเศรษฐกิจแฮมเบอร์เกอร์ในปี ค.ศ. 2008-2009 การล้มละลายของธุรกิจในประเทศสหรัฐอเมริกา สูงถึง 5-6 หมื่นกว่ารายต่อปี แต่ที่น่าสนใจคือ การล้มละลายของธุรกิจในประเทศแถบยุโรปก็เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน เช่นในประเทศฝรั่งเศสสูงกว่า 5 หมื่นรายต่อปี ประเทศอังกฤษปีละ 3 หมื่นกว่าราย เนื่องจากได้รับเศรษฐกิจของยุโรปพึ่งพาประเทศสหรัฐอเมริกา ค่อนข้างมาก เมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำในประเทศสหรัฐอเมริกา ธุรกิจต่างในยุโรปจึงได้รับผลกระทบค่อนข้างสูง หลังจากประเทศสหรัฐอเมริกาเริ่มฟื้นตัวอัตราล้มละลายของธุรกิจลดลงเล็กน้อยประมาณร้อยละ 10 ก็เริ่มเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในยุโรปขึ้น โดยเริ่มจากกลุ่ม PIIGS ในปี ค.ศ. 2010 และสืบเนื่องไปยังประเทศอื่นในยุโรปในในปีต่อมา อัตราล้มละลายของธุรกิจเพิ่มสูงขึ้นอย่างไม่น่าเชื่อ เช่น สองปีที่ผ่านมา ประเทศกรีซมีอัตราการล้มละลายเพิ่มขึ้นร้อยละ 26-30 ประเทศสเปนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20-25 ประเทศอิตาลีเพิ่มขึ้นร้อยละ 15-20 ประเทศฝรั่งเศสเพิ่มขึ้นร้อยละ 4-10 เป็นต้น ซึ่งในปีนี้มีคาดการณ์ว่าอัตราการล้มละลายของโลกจะเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 3 ซึ่งประเทศที่จะมีอัตราเพิ่มที่สูงยังเป็นประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศในยุโรปเป็นหลัก

ดังนั้น ในปีนี้ท่านที่ เป็นผู้ส่งออกหรือผู้ประกอบการที่ต้องการจะเริ่มเป็นผู้ส่งออก จึงควรใส่ใจความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจต้องเผชิญและศึกษาหาวิธีการต่างๆ ในการป้องกันความเสี่ยง เริ่มตั้งแต่การผลิตและจัดหาสินค้าที่มีคุณภาพเพื่อไม่ให้เกิดข้ออ้างในการไม่รับสินค้าหรือสามารถพิสูจน์ได้ในกรณีเกิดข้อโต้แย้ง การควบคุมต้นทุนสินค้า การกำหนดราคาและเงื่อนไขต่างๆ รวมทั้งเทอมการชำระเงินที่เหมาะสมให้สามารถแข่งขันได้ การป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน การหาข้อมูลของคู่ค้าเพื่อคัดเลือกคู่ค้าหรือสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าให้ใกล้ชิดขึ้น อีกทั้งต้องติดตามคู่ค้าอย่างเข้มงวดเมื่อมีสัญญาณที่ผิดปกติ นอกจากนี้การขยายลูกค้าใหม่ๆ และตลาดใหม่ๆ จะช่วยในการกระจายความเสี่ยงทางการค้ามากขึ้น เมื่อผู้ส่งออกมีการเตรียมพร้อมที่ดี ก็จะสามารถฝ่าฟันอุปสรรคและใช้โอกาสในการเพิ่มธุรกิจได้มากขึ้น